

Posudek oponenta disertační práce

Student: **Mgr. Eliška Dvorská**

Název práce: **Posuzování vlivů na životní prostředí v mezinárodním, evropském a českém právu**

Specializace: právo životního prostředí

Pracoviště: Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra práva životního prostředí

Oponent: doc. JUDr. Ivana Průchová, CSc.

I.

Aktuálnost tématu

Posuzování vlivů na životní prostředí náleží mezi stěžejní „průřezově“ koncipované právní instituty, které slouží k ochraně životního prostředí. Aktuálnost tématu disertační práce, která si klade za cíl analyzovat obsah právní úpravy z pohledu mezinárodního, evropského a českého práva s dominancí na rozbor české právní úpravy de lege lata i v určitých aspektech i de lege ferenda, je nepochybně zjevná. Přičteme-li k tomu skutečnost, že po obsahové (hmotněprávní i procesní) stránce jde o institut, který se neustále co do právního zakotvení vyvíjí, a to i v návaznosti na rozhodovací praxi a soudní judikaturu na nadnárodní, tak národní úrovni, lze k volbě tématu disertační práce též konstatovat, že kladlo na disertantku vysoké nároky co do koncepčního uchopení práce.

II.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Systematicky je práce – kromě úvodu a závěru – členěna do šesti kapitol, které jsou dále vnitřně členěny.

Úvod je koncipován poměrně široce, neboť v něm autorka nejen odůvodňuje aktuálnost zvoleného tématu, ale poukazuje i na vybrané odborné zdroje, představuje/odůvodňuje jí zvolenou systematicku práce, zvolené metody zpracování a cíl práce. Zvolené metody zpracování – deskripce, analýzy, komparace a syntézy odpovídají charakteru disertační práce a lze říci, že je autorka v práci využívá.

Všechny metody prolínají celou prací, metoda komparace je autorkou využívána zejména v návaznosti na vývoj/změny v právní úpravě v souvislosti s aktuálními novelizacemi právní a

vývoj judikatury s cílem vyjádřit svůj názor především na souladnost české právní úpravy s unijní právní úpravou a dále názor na její vhodnost co do dosažení cílů, které jsou prostřednictvím posuzování vlivů na životní prostředí sledovány. Tento přístup hodnotím pozitivně.

Z hlediska vnitřní systematiky práce typu disertační práce by bylo vhodnější, aby cíl práce, dílčí výzkumné otázky a metody zpracování práce byly obsahem samostatné kapitoly.

Co se týká věcného obsahu a návazností kapitol 1 – 6, je dle mne možno říci, že obsah každé jednotlivé z těchto kapitol a jejich věcná návaznost má logiku a odpovídá v zásadě standardním přístupům k volbě systematiky prací obdobného typu. Autorka postupuje po vymezení pramenů úpravy na mezinárodní, unijní a vnitrostátní úrovni (kapitola 1.) k řešení obecných otázek (předmět posuzování, proces posuzování – kapitoly 2. a 3.) k analýze vybraných specifík (kapitola 5.) a k vymezení „aktuálních“ otázek v posuzování vlivů na životní prostředí (kapitola 6.). Celkové shrnutí a závěry vč. vybraných doporučení *de lege ferenda* obsahuje závěr práce. Textová část práce je doplněna třemi přílohami, na jejichž zařazení autorka poukazuje v textu práce (na tomto místě považuji za vhodné uvést, že přímo u příloh mělo být uvedeno autorství). Disertační práce v souladu na požadavky závěrečných prací obsahuje i závěrečný seznam použitých zdrojů.

K vnitřní systematice jednotlivých obsahových kapitol mám připomínku ke koncipování „shrnutí“, které autorka zařazuje na závěr každé jednotlivé obsahové kapitoly. Autorka do něho v zásadě vždy zařazuje i stručné shrnutí toho, čemu byla kapitola věnována a dále v něm uvádí i vybrané dílčí závěry. V tomto smyslu mám za to, že vhodnější – opět s ohledem na požadavky na disertační práce – by bylo, aby se v těchto pasážích práce autorka věnovala cíleně vymezení dílčích závěrů.

IV.

Připomínky k textu

K práci jako celku mám připomínku týkající se problematiky obecných východisek resp. zásad/principů posuzování vlivů na životní prostředí. Jde dle mne o připomínku, která se týká i zvolené systematiky práce (viz výše). Jakkoli je z hlediska metodologického a logického samozřejmě možné, aby se jimi práce zabývala buď tak, jak zvolila autorka – tj. pojednání o nich na více místech disertační práce (jmenovitě např. s. 24 a násl. v souvislosti s judikaturou SDEU, s. 70 – zjišťovací řízení, s. 160 – zajištění objektivitu odbornosti), jsem toho názoru, že z hlediska vědeckoteoretického měly být zásady/principy posuzování vlivů na životní prostředí vymezeny v rámci celkových východisek práce s tím, že následně by bylo zkoumáno, nakolik jsou promítnuty do právní úpravy, aplikační praxe a soudní judikatury. V dané souvislosti lze poukázat i na způsob používání pojmů „princip“ a „zásada“, když je třeba připustit, že jak doktrinálně, tak v recentní právní praxi i judikatuře jsou používány oba pojmy, a to mnohdy bez vnitřního věcného odůvodnění. Ale kde jinde, než v disertační práci se nabízí se této teoretické rovině zkoumaného institutu věnovat. Doporučuji proto, aby se autorka k dané problematice vyjádřila v rámci ústní obhajoby. Zároveň považuji za potřebné uvést, že dost

dobře nerozumím tomu – a tato má připomínka se týká i dosavadních odborných zdrojů, na které autorka poukazuje v úvodu práce, proč v nich absentuje učebnicová literatura autorů PrF MU, jmenovitě učebnice Jančářová, Ilona a kolektiv autorů: Právo životního prostředí: obecná část, 1. vydání Brno: MU, 2016, kde je této problematice věnována pozornost (s. 358 – 364). Doporučuji, aby autorka v rámci obhajoby tuto svoji nedůslednost odůvodnila a věnovala výše uvedeným námětům pozornost.

Dále si dovolím vznést připomínku k pramenům právní úpravy. Autorka správně poukazuje na prameny na mezinárodní, unijní a vnitrostátní úrovni, a to jak z hlediska vývoje právní úpravy, tak z hlediska současné právní úpravy, tak i ve vztahu k vybraným problémům k návrhům de lege ferenda.

Ve vztahu k vývoji české právní úpravy postrádám jakoukoli věcnou zmínku autorky o významu právní úpravy obsažené v zákoně č. 17/1992 Sb., o životním prostředí – a to jak ve vztahu k původnímu znění cit. zákona, tak k jeho postupným změnám v návaznosti na vývoj právní úpravy v českém prostředí prostřednictvím později přijatých zákonů.

Pozitivně hodnotím přístup autorky k výběru „vybraných“ hledisek a institutů, kterými se v práci zabývá hlouběji, ač si vytkla základní cíl o české právní úpravě pojednat „komplexně“. Jiný přístup než který zvolila, by se mohl stát ve výsledku kontraproduktivní, neboť by autorce neumožnil do hloubky prozkoumat problematiska místa právní úpravy a reagence zákonodárce i judikatury na ni (demonstrovat lze např. na pozornosti, kterou autorka věnuje zjišťovacímu řízení, institutu posudku, závaznému stanovisku příslušného úřadu, navazujícím řízením, dotčené veřejnosti). Byť samozřejmě mohly být další aspekty řešeny detailněji resp. hlouběji – např. pozice obcí resp. územně samosprávných celků v rámci posuzování vlivů na životní prostředí).

Po celkovém posouzení systematiky, obsahu jednotlivých kapitol a jejich vazeb mám zato, že autorka na základě sběru velkého množství informací (zjevně včetně takových, s nimiž mohla pracovat v návaznosti na své praktické zkušenosti s institutem EIA v rovině vnitrostátní i nadnárodní) vytvořila práci, která je pro rozvoj oboru práva životního prostředí přínosná. Se závěry, které autorka uvádí, se lze ztotožnit a mnohé z nich jsou inspirativní pro další vývoj právní úpravy i aplikační praxe.

Zároveň ale nemohu - a to v návaznosti na výše uvedené připomínky - neuvést, že v určitém směru působí práce nedotaženostmi – a to dle mne zcela zbytečně. Postačuje podle mého názoru v takových souvislostech věnovat „předposlední“ verzi závěrečné práci typu disertační práce hlubší pozornost a napsaný text před jejím definitivním dokončením zrevidovat a uspořádat do „definitivní“ podoby. Pokud bude práce následně publikována jako celek, je dle mne nutné k finalizaci textu výše uvedeným způsobem přistoupit.

Jazyková a grafická úroveň

Po jazykové a stylistické stránce posuzovaná disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práce.

Celkové hodnocení:

„Posuzovanou disertační práci doporučuji čl. 82 odst. 4 Pravidel pro organizaci studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy k obhajobě **před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce“**.

VI.

Otázky k obhajobě

V rámci obhajoby doporučuji:

1. Necht' se autorka vypořádá s připomínkami uvedenými výše v posudku.
2. Územně samosprávné celky při posuzování vlivů na životní prostředí.

V Brně dne 17. ledna 2019

doc. JUDr. Ivana Průchová, CSc.